

«Slik gjør vi hos oss» - Nyborg Kommune

Innledning

I denne teksten kan du lese om hvordan de arbeider med Klassetrivsel i Nyborg Kommune.

Vi har pratet med Jeppe Dørup, som arbeider på Heldagsskolen i Nyborg Kommune, og han forteller oss, hvordan de arbeider og om hvordan og hvorfor de bruker Klassetrivsel i sin kommune.

Det bildet de tegner av hvordan Klassetrivsel benyttes er at det er et praktisk verktøy som ofte tas i bruk. Klassetrivsel brukes ikke i alle tilfeller, noe som i stor grad kan tilskrives det store spekteret av oppgaver Jeppe Dørup og hans kolleger utfører. Klassetrivsel velges ofte i de tilfellene hvor elevenes mening er viktig og hvor det gagnar samarbeidet med skolen. Fordi det ikke foreligger en fullstendig fast kjøreplan hvor Klassetrivsel inngår, vil vi også beskrive det miljøet og arbeidet hvor Klassetrivsel inngår naturlig. Følgelig vil du både få en innføring i hvordan Nyborg Kommune tenker elevtrivsel og inkludering, og få nærmere beskrevet hvordan Klassetrivsel støtter opp under dette arbeidet.

I teksten kan du lese om:

- Jeppe Dørup og hans kollegers arbeid som spesialpedagogiske sparringspartnere i Nyborg Kommune
- Hvordan de hjelper folkeskolene
- Hvordan Klassetrivsel brukes til å støtte dette arbeidet, samt hvilke fordeler de opplever med verktøyet.

Pedagogisk sparringspartner i Nyborg Kommune

Til daglig er Jeppe Dørup ansatt på Heldagsskolen i kommunen. Heldagsskolen er Nyborg Kommunes spesialtilbud til de elevene som i en kortere eller lengre periode har behov for å få en spesialisert skolegang. Utover å ta seg av disse elevene, fungerer Heldagsskolen som et viten- og ressurscenter og huser et spesialpedagogisk team, som Jeppe Dørup er en del av. Teamet er ambulerende og betjener kommunens folkeskoler når de har behov for høyt spesialisert faglig hjelp

til forskjellige utfordringer. Heldagsskolens team har som mål å hjelpe så mange barn som mulig (både de elevene som går på Heldagsskolen og elevene i det almenne skoletilbudet) og å utvikle kvalifikasjonene hos det pedagogiske personalet rundt om på kommunens skoler.

Jeppe Dørup understreker meget tydelig i samtalen at Heldagsskolen og de oppgavene som teamet utfører IKKE på noen måte er en spareøvelse. Han forteller at, Heldagsskolens team neste år utvides med hele tre fulltidsstillinger, fordi måten de tilnærmer seg oppgavene har en så gunstig effekt på skolene.

Når dette er fastslått kan vi nå bevege oss litt mer inn i hvilken funksjon skolen har i kommunens skolevesen, og hvilke typer oppgaver det spesialpedagogiske teamet utfører.

Jeppe Dørup forteller at det er hans og Heldagsskolens erklærte mål å hjelpe så mange elever som mulig, til å kunne forbli og inngå i det almenne skoletilbudet i Nyborg, fordi det er godt for elevene å kunne inkluderes i det almenne tilbudet. Dette gjør de ved å aktivt dra ut på skolene og hjelpe og veilede i konkrete problemstillinger.

Heldagsskolen som viten- og ressurscenter

Heldagsskolen som viten- og ressurscenter er for alle kommunens folkeskoler. Når skolene gir uttrykk for at de har bruk for hjelp, kjører Heldagsskolens team ut til dem. I samarbeid med det pedagogiske personalet på skolene, undersøker og diskuterer de problemstillingene. Deretter tilrettelegger Jeppe Dørup og hans kolleger et forløp spesielt skreddersydd til den individuelle skolen (klasse og lærer) og den spesifikke problematikken og sammen med klassens lærer gjennomgår de f.eks et co-teaching-forløp¹ med fokus på å løse problematikken. På denne måten overfører Jeppe Dørup og hans kolleger gjennom sitt virke, kunnskap og kompetanse innen spesialpedagogikk til personalet i folkeskolene. Denne kunnskapsoverførselen ruste lærerne til å egenhendig kunne håndtere lignende problematikk, samt å spore og løse problemer i tidlige stadier fremover. Ved å overføre kunnskap til lærerne/pedagogene ute i skolene, kan de hjelpe bedre og hjelpe flere enn hvis de samlet barna på én spesialskole. Jeppe Dørup forteller «Det jeg gjerne vil, er å flytte 'de voksne' (red: den spesialpedagogiske kompetansen) ut til barna i stedet for å flytte barna».

¹ For informasjon om co-teaching se f.eks denne artikkelen fra folkeskolen.dk
<https://www.folkeskolen.dk/604638/amerikansk-ekspert-co-teaching-skal-bruges-varieret-og-med-omtanke>

Hvordan går de frem, når de skal hjelpe i skolen og hvordan foregår opplæringen av lærerne på skolene? Og hvordan passer Klassesetivsel inn i dette arbeidet? Vi vil svare på disse spørsmålene i det følgende.

Hjelp til folkeskolene i Nyborg Kommune

Alle skoler i Nyborg kan få den hjelpen de trenger og hjelpen de mottar er kostnadsfri for de enkelte skolene. Det er allerede fullt finansiert gjennom en politisk avtale. Fordi skolene ikke må tømme pengekassen for å få hjelp, er de også mer tilbøyelig til å be om hjelp tidlig. Derfor får elevene (og lærerne) hurtig den hjelpen de har behov for.

Som nevnt drar teamet ut på skolene når de henvender seg for å få hjelp til spesifikke problemstillinger. Problemstillingene kan være av ulik karakter, men ett trekk de har til felles er at det er bruk for nye, objektive og høyt spesialiserte øyne. Disse kvalitetene tilbyr Jeppe Dørup sammen med kollegene fra Heldagsskolens team.

Måten kunnskaps- og ressurscenterets team skiller seg fra PPR er, at de alltid ser på klassen som en sosial enhet og ikke kun på et enkelt individ. I den sammenheng gir det riktig god mening for kunnskaps-/ressurscenterets team å ta i bruk metoden som, som Helle Rabøl Hansen har beskrevet i Parentesmetoden (2015). Fokus i denne metoden er på hele klasse miljøer/-dynamikker, og ikke utelukkende på enkeltindivider. Teamet har på bakgrunn av Parentesmetoden utformet et sett spørsmål. Disse spørsmålene er føyd til i Nyborg Kommunes spørsmålsbibliotek i Klassesetivsel og har gjennom en lengre periode vært brukt i det innledende arbeidet på skolene.

Klassesetivsel som verktøy for Heldagsskolen

Når en skole har opprettet kontakten til kunnskaps- og ressurscenterets team, diskuteres og analyseres problemstillingen og deretter treffes en beslutning om hvordan det videre forløpet skal være.

Hvilke verktøy som skal hentes opp av verktøykassen er meget individuelt fra sak til sak, forteller Jeppe Dørup. *I de fleste tilfellene finner han det imidlertid svært nyttig å lage en undersøkelse blant elevene med Klassesetivsel.* Han forteller oss at mottoet hans er «**spør elevene**», hvilket selvfølgelig er fordi de vet en hel masse. «Barna er de beste observatørene vi har, og å **ikke** spørre dem vil

være å gå glipp av en hel masse oppsamlet kunnskap. Barna har jo observert klassen i 5 år når de går i 4.klasse!» sier Jeppe Dørup.

Det er selvfølgelig særlig i forbindelse med at de *spør elevene* at Klassetrivsel er et virkelig praktisk verktøy å ha. De mulighetene som er for å samle inn kunnskap fra elevene med verktøyet **gir overblikk** og **et godt fundament** til de etterfølgende tiltakene. Han forteller imidlertid at de ALLTID finner noe i Klassetrivsel-undersøkelsene som de ikke ville ha funnet gjennom alminnelig deltakerobservasjon. Ikke engang om de valgte å bruke 100 timer på observasjoner. På den måten bidrar Klassetrivsel med informasjon som ellers er skjult for det pedagogiske personalet. Dette punktet støttes godt av det vi også har skrevet om Mediert kommunikasjon. Det viser seg nemlig en tendens til at mange barn finner det enklere å kommunisere vanskelige ting skriftlig. Barn føler det mindre skremmende å skrive noe vanskelig, enn hvis de måtte fortelle om det ved en alminnelig samtale.

Fordi det er svært forskjellig hvilke typer problematikk det er snakk om, er det stor variasjon i hvilke tiltak teamet vurderer å sette i verk. Noen ganger er Klassetrivsel selve løsningen, andre ganger er det et redskap til å kartlegge et klassemiljø, for å få en visualisering av klassen, som kan ligge til grunn for de tiltakene som velges etterpå.

Problematikker og co-teaching-forløp

De typiske problematikker kunnskaps- og ressurscenterets hjelper til med er følgende typer: Elever som forstyrrer undervisningen gjennom bråkete atferd, mobbing, lærere som har mistet styringen i klassen, skolevegning med små barn som har vanskeligheter med å begynne på skolen og med barn som er imot skolegang.

Når Jeppe Dørup har diagnostisert klassen gjennom observasjoner og undersøkt klassen med Klassetrivsel, så er det ofte mulig å løse problematikken gjennom metoder som understøtter arbeidet med klassefelleskapet. Eksempelvis kan problematikken med et par forstyrrende elever identifiseres i et sosiogram, og det viser seg ofte at de forstyrrende elevene har mangelfulle relasjoner i klassen, og at det er denne mangeltilstanden som utløser atferden. Med sosiogrammer i Klassetrivsel blir denne problematikken spesielt tydelig og det er enkelt for klassens lærer å se

elevenes mangelfulle relasjoner. I langt de fleste tilfellene kan elevene hjelpes ut av denne tilstanden, hvilket ofte demper den larmende atferden.

I teamet arbeider de selvfølgelig med elevene, men ikke utelukkende. De arbeider ofte med lærerne og det pedagogiske personalet. Det munner ofte ut i at teamet deltar i undervisningen sammen med en klasselærer. Gjennom en periode på cirka 5 uker inngår teamet i undervisningen, hvor de hjelper læreren på vei med å *vise*, hvordan man kan gripe problematikken an. Atter andre ganger tar de over undervisningen, der klasselæreren tar på seg observasjonsrollen, hvor de fungerer som sparringspartnere for lærerne.

Fordelene med å arbeide på denne måten hvor de utformer et co-teaching-prosess, er spesielt verdifullt forteller Jeppe Dørup, fordi læreren etterutdannes på denne måten. Det gir en god ballast til den enkelte læreren og kompetansen han eller hun tar med seg kan senere spille inn ved lignende problemer. Han sier at en prosess ofte er mye bedre gitt enn et kurs for læreren, fordi i forbindelse med. co-teachingen er en hel del praktisk arbeid. Som lærer får du muligheten til å bruke det du lærer umiddelbart, noe som øker forståelsen av det som læres, noe som igjen gjør det lettere for læreren å jobbe med også etter treningen.

Teamets fordeler ved å bruke Klassetrivsel - konkluderende bemerkninger

Som det viser seg er Jeppe Dørup og kollegene meget fornøyde med å bruke Klassetrivsel i det daglige arbeidet i Heldagsskolens spesialpedagogiske team. De opplever at Klassetrivsel bidrar positivt og støtter arbeidet med elevene - både elevene på Heldagsskolen og elevene på kommunens folkeskoler.

Overblikk og innblikk

Klassetrivsel gir et overblikk for både teamet og skolens personale. De får mulighet til å skaffe seg et tydelig og klart overblikk over elevenes innbyrdes relasjoner ved å benytte Klassetrivsel. For Jeppe Dørup og kollegene hans gir Klassetrivsel også et direkte innblikk i hva det er for en klasse de har med å gjøre. De kommer mye raskere mye nærmere elevene, enn hvis de brukte mange timer på å observere. Da de ofte kommer inn i klasser de ikke kjenner på forhånd, og hvor skolens beretninger om klassen kan være farget av den problemstillingen som er grunnen til at de innkaller

Heldagsskolens kompetanser, kan de ha bruk for nøytralt ladede opplysninger. Det er spesielt her Klassesetivsel fungerer godt, da det gir et objektivt innblikk og overblikk over klassen.

Lettforståelige diagrammer og oversikter

Jeppe Dørup forteller også at de ulike diagrammene i Klassesetivsel er svært nyttige. Det at de er enkle å lese og forstå er bra. Alle involverte kan hente ut verdifulle opplysninger fra diagrammene og med litt øvelse er han blitt god til å få øye på «typiske» problematikker ut ifra diagrammene, forteller Jeppe. Det kan han selvfølgelig i kraft av sin erfaring, men selv om ikke alle har hans erfaring, så kan man likevel godt få meget viktige opplysninger.

Fleksibelt og gir mulighet for egne spørsmål

Videre forteller Jeppe Dørup, at muligheten Klassesetivsel gir for å stille egne spørsmål er svært viktig for dem. Han sier at de i teamet ofte stiller helt åpne spørsmål som f.eks. «Er det noe du synes vi bør vite?» i slutten av en Klassesetivsel-undersøkelse. Når man stiller et så åpent spørsmål, må man selvfølgelig være innstilt på, at man har et stort ansvar for å ta seg nøye av de svarene som kommer. Og det gjør de selvfølgelig, forteller Jeppe Dørup. De er veldig omhyggelige og foretrekker å ha en individuell samtale med ALLE elever, når de har gjennomført en undersøkelse. «Elevene gir jo mye av seg selv i forbindelse med slike undersøkelser», bemerker Jeppe og fortsetter med å fortelle, at elevene har krav på å få respons på det de har svart - spesielt hvis en elev skriver noen vanskelige ting som svar på det åpne spørsmålet.

Klassesetivsel støtter Heldagsskolens team i deres daglige arbeid og den muligheten Klassesetivsel gir for å samle kunnskap fra elevene, gjør at Jeppe Dørup og hans kolleger er svært fornøyd med verktøyet.